Beheerplan begraafplaatsen

2025-2040

Gemeente Raalte

www.raalte.nl

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting 3

1. Inleiding 4
1.1 Inleiding 4
1.2 Proces 4
1.3 Beleidsdoelen en uitgangspunten 4
1.4 Leeswijzer 5

2. Uitwerking speerpunten beleidsplan begraafplaatsen 2025-2040 6
2.1 Handhaven van het huidig kwaliteitsniveau 6
2.2 Versterken duurzaamheid en biodiversiteit 6
2.3 Voldoende begraafcapaciteit 7
2.4 Natuur(lijk) begraven 7
2.5 Bestemmen laatste resten na resomeren 7
2.6 Goede informatievoorziening 7
2.7 Actualisatie van de exploitatie 8
2.8 Actualisatie gemeentelijke regelgeving

3. Organisatie en bedrijfsvoering 9
3.1 Organisatie rond uitvaarten 9
3.2 Organisatie onderhoud begraafplaatsen 9

4. Financiën 11
4.1 Lasten begraafplaatsen 11
4.1.1 Lasten verzorgen uitvaarten en dienstverlening 11
4.1.2 Lasten voor onderhoud begraafplaatsen 12
4.2 Baten begraafplaatsen t/m 2024 14
4.3 Financiële middelen en kostendekkendheid 15
4.3.1 Kostendekkendheid begraafplaatsen Nederlandse gemeenten 15
4.3.2 Kostendekkendheid begraafplaatsen Raalte 15
4.3.3 Benodigde middelen 15
4.4 Meerjarenplanning en kostenraming uitvoeringsplannen 16

5. Actieplan 18

Bijlagen 19
1. Kaarten gebiedsindeling kwaliteitsniveaus 19
1.1 Begraafplaats Heino 19
1.2 Begraafplaats Pleegste 19
1.3 Begraafplaats Westdorp 19
2. Voorbeelden kwaliteitsniveaus landelijke CROW-catalogus 20

Bestuurlijke samenvatting

In juni 2025 heeft de gemeenteraad het beleidsplan begraafplaatsen 2025-2040 vastgesteld. Hierin zijn 8 speerpunten opgenomen die onder meer moeten leiden tot het op orde houden van de kwaliteit en het toekomstbestendig maken van de gemeentelijke begraafplaatsen. Hiervoor zijn maatregelen nodig die zijn vertaald in het beheerplan begraafplaatsen. Het beheerplan geeft daarnaast inzicht in de wijze waarop de organisatie rondom het begraven en het beheren van de begraafplaatsen is ingericht en geeft een overzicht van de baten en lasten.

De vier begraafplaatsen kennen zowel kwaliteitsniveau A, B als C. Kwaliteitsniveau A is vastgesteld voor de gedeelten die zijn gesitueerd binnen de hagen en rondom de graven. Kwaliteitsniveau B is vastgesteld voor de overige elementen, randbeplanting, verharde paden, etc. Voor het maaien van de berm en sloot is kwaliteitsniveau C vastgesteld.

In organisatorisch opzicht is in dit beheerplan aangegeven hoe de werkzaamheden rondom het begraven en het beheer van de begraafplaatsen wordt ingevuld. Centraal staat hierin de begraafplaatsbeheerder die als aanspreekpunt fungeert en uitvoering geeft aan de dienstverlening rondom het begraven en een bepaald deel van de reguliere onderhoudswerkzaamheden uitvoert. De overige werkzaamheden worden uitbesteed aan (lokale) marktpartijen.

In financieel opzicht geven we inzicht in zowel de baten als lasten. Hiermee beschikken we ook over het kostendekkingspercentage. Om de begraafplaatsen ook in de toekomst aantrekkelijk te laten zijn is een minimale kwaliteitsimpuls op de begraafplaatsen nodig. Hiervoor zijn uitvoeringsplannen per begraafplaats opgesteld. In de meerjarenplanning en bijbehorende kostenraming staan de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden om de kwaliteitsimpuls te realiseren.

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Voor u ligt het 'Beheerplan begraafplaatsen 2025-2040' van de gemeente Raalte. Met dit beheerplan beogen we op een planmatige wijze invulling te geven aan alle werkzaamheden die de gemeente Raalte verricht voor het verzorgen van uitvaarten en het onderhouden van de vier gemeentelijke begraafplaatsen. Aan dit beheerplan ligt het 'Beleidsplan begraafplaatsen 2025-2040' ten grondslag. Het beheerplan begraafplaatsen kent een sterk operationeel karakter, waarbij in belangrijke mate de bestaande aanpak wordt voortgezet.

De gemeente Raalte beheert en exploiteert een viertal begraafplaatsen:

- Algemene begraafplaats Heino, Rozendaelseweg te Heino;
- Algemene begraafplaats Pleegste, Oosterenkweg te Raalte;
- Algemene begraafplaats Westdorp, Westdorplaan te Raalte;
- Joodse begraafplaats, Oude Molenweg te Raalte.

Voor deze vier begraafplaatsen is een beleidsplan opgesteld en vastgesteld door de raad in juni 2025, vertaald in 8 speerpunten die terugkomen in dit beheerplan. Dit beheerplan geeft een overzicht van de dagelijkse werkzaamheden en groot onderhoud en geeft inzicht in de benodigde vervangingsinvesteringen. Tevens is er aandacht voor de organisatie rondom begraven (kwetsbaarheid, efficiëntie en toerekenen van de juiste uren aan het product begraven) en het beheer van de begraafplaatsen. Dit alles bij elkaar geeft inzicht in de benodigde financiële middelen.

1.2 Proces

In dit document worden alle werkzaamheden beschreven om te komen tot toekomstbestendige begraafplaatsen met het gevraagde kwaliteitsniveau. Er heeft een inventarisatie van de begraafplaatsen plaatsgevonden op 15 november 2023. Deze is terug te vinden in het beleidsplan begraafplaatsen. Vanuit het beleid zijn speerpunten meegegeven voor onder andere het beheerplan die deels doorvertaald worden in de exploitatie.

Daarnaast is per begraafplaats bepaald wat er nodig is om aan de kwaliteit te voldoen en welke voorzieningen er moeten worden toegevoegd/opgewaardeerd/vervangen. De werkzaamheden zijn intern besproken, waarna een kostenraming is opgesteld.

1.3 Beleidsdoelen en uitgangspunten

In het 'Beleidsplan begraafplaatsen 2025-2040' is aangegeven dat het bestaande beleid wordt voortgezet. Dit houdt in dat we blijven kiezen voor een goede dienstverlening, voldoende capaciteit en het handhaven van de huidige beeldkwaliteit. Dit heeft geresulteerd in de volgende visie:

De begraafplaatsen zijn toegankelijk voor iedereen en kwalitatief goed onderhouden. Dienstverlening staat hoog in het vaandel. De begraafplaatsen zijn plekken waar men in alle rust kan herdenken, nu en in de toekomst.

Om deze visie te concretiseren zijn de volgende 8 speerpunten/doelen geformuleerd, die in hoofdstuk 2 worden toegelicht, dan wel uitgewerkt:

1. Handhaven huidige kwaliteitsniveau
2. Versterken duurzaamheid en biodiversiteit
3. Voldoende begraafcapaciteit
4. Natuur(lijk) begraven
5. Bestemmen laatste resten na resomeren
6. Goede informatievoorziening
7. Actualisatie van de exploitatie
8. Actualisatie gemeentelijke regelgeving

Elke begraafplaats heeft op dit moment zijn eigen uitstraling en karakter, dit willen we graag behouden. Daarnaast zien we de begraafplaatsen als openbaar gebied, waar eenieder gebruik van mag maken en de rust kan vinden om te herdenken. Uitzondering hierop is de Joodse begraafplaats.

1.4 Leeswijzer

In het bovenstaande zijn de inleiding, het proces, de beleidsdoelen en de uitgangspunten te lezen. In hoofdstuk 2 worden de speerpunten van het beleid kort toegelicht of verder uitgewerkt. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de organisatie en bedrijfsvoering. De financiën leest u terug in hoofdstuk 4 en het actieplan is opgenomen in hoofdstuk 5.

2. Uitwerking speerpunten beleidsplan begraafplaatsen

In dit hoofdstuk leest u hoe de gemeente Raalte invulling geeft aan de 8 speerpunten die zijn vastgelegd in het 'Beleidsplan begraafplaatsen 2025-2040'.

2.1 Handhaven van het huidig kwaliteitsniveau

De gemeente voert een eenduidig beheer op de begraafplaatsen. Dit komt tot uitdrukking in de kwaliteitsniveaus die zijn vastgesteld in het beleidsplan begraven 2009 en in de IVOR (2014). Deze worden in het nieuwe beleidsplan begraafplaatsen gecontinueerd. Voor de kwaliteitsniveaus sluiten we aan op de landelijke kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. Voorbeelden hiervan zijn opgenomen in bijlage 2. Onderstaand zijn de jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden per niveau gespecifieerd. De kaarten met daarop de gebiedsindeling voor het toepassen van de kwaliteitsniveaus zijn opgenomen in bijlage 1.

Kwaliteitsniveau A

Het onderhouden van de beheergroepen op kwaliteitsniveau A (met uitzondering van de Joodse begraafplaats) betekent dat er behoorlijke inspanningen worden geleverd om ervoor te zorgen dat het voldoet aan een goede kwaliteit. Voor de drie gemeentelijke begraafplaatsen geldt dat kwaliteitsniveau A wordt toegepast binnen de contouren van de hagen, rondom de grafmonumenten. Werkzaamheden hebben betrekking op het beheersen van onkruid en bladafval, het snoeien van beplanting, knippen van hagen en het onderhoud aan gazon.

Kwaliteitsniveau B

Het onderhouden van de beheergroepen op kwaliteitsniveau B houdt in dat er inspanningen worden geleverd om ervoor te zorgen dat deze beheergroepen voldoen aan een redelijk goede kwaliteit. Deze werkzaamheden komen grotendeels overeen met kwaliteitsniveau A. De frequentie van uitvoering en daarmee de beeldkwaliteit is echter lager. Daarnaast worden specifieke werkzaamheden, zoals het onderhouden van gazon met obstakels en strooivelden, onderhoud aan verhardingen, beheersen van bosplantsoen en blokhagen uitgevoerd op kwaliteitsniveau B.

Kwaliteitsniveau C

Onder kwaliteitsniveau C wordt het onderhoud verstaan, waarbij minimale inspanning benodigd is. De specifieke jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden betreffen het tweemaal maaien van de bermen en het een- tot tweemaal maaien van aangewezen grasvelden met een talud.

2.2 Versterken duurzaamheid en biodiversiteit

In het uitvoeringsplan zijn maatregelen voorgesteld om de biodiversiteit op de begraafplaatsen Heino en Pleegste te verhogen. De komende jaren worden hier (beplantings)plannen voor ontwikkeld en uitgevoerd. De kosten voor deze omvormingen zijn opgenomen in paragraaf 4.4 in de meerjarenbegroting/-planning.

2.3 Voldoende begraafcapaciteit

Bij de inventarisatie is opgemerkt dat er vele lege plekken tussen de graven zijn. Graven waarvan de grafrechten niet worden verlengd, worden geruimd, zodat ze opnieuw kunnen worden uitgegeven. Stoffelijke resten van eerdere begravingen worden in een verzamelgraf of knekelgraf begraven, zodat er een "schoon" graf ontstaat om zoveel mogelijk lege plekken tussen de graven te voorkomen. Dit vraagt om aanpassing van ons uitgiftebeleid. Dit wordt meegenomen bij de actualisatie van de gemeentelijke regelgeving.

2.4 Natuur(lijk) begraven

Voor natuur(lijk) begraven wordt een aparte verkenning uitgevoerd in hoeverre één van de gemeentelijke begraafplaatsen geschikt is of gemaakt zou kunnen worden voor natuur(lijk) begraven en onder welke voorwaarden dit dan kan. We proberen hierbij in te spelen op de trend en wensen die we ook in de gemeente Raalte waarnemen.

2.5 Bestemmen laatste resten na resomeren

Resomeren is vergelijkbaar met cremeren (maar is milieuvriendelijker), alleen wordt hierbij gebruik gemaakt van water in plaats van vuur. Na het resomeren blijft er wit poeder over dat vergelijkbaar is met as na een crematie. In de nieuwe Uitvaartwet, die de huidige Wet op de Lijkbezorging in de nabije toekomst gaat vervangen, wordt resomeren opgenomen als een mogelijke methode van lichaamsbezorging, naast begraven, cremeren en lichaamsdonatie. Wanneer resomeren wettelijk wordt toegestaan, willen we (op verzoek) plekken aanwijzen op de gemeentelijke begraafplaatsen voor het bestemmen van de laatste resten na het resomeren. Voor de verouderde asbestemmingen wordt voorgesteld om het keuzeaanbod op de begraafplaatsen Heino en Pleegste op te waarderen en uit te breiden. Een kostenraming hiervoor is opgenomen in paragraaf 4.4 in de meerjarenplanning en uitvoeringsplannen.

2.6 Goede informatievoorziening

De informatievoorziening rondom begraafplaatsen willen we optimaliseren door actualisatie van plattegronden, door mogelijk gebruik van digitale oplossingen, zoals QR-code, en uitgebreidere informatie op de gemeentelijke website. Ook kijken we naar mogelijkheden om de bereikbaarheid van de begraafplaatsbeheerder te verbeteren, zodat meer op persoonlijke wensen van nabestaanden kan worden ingegaan en dienstverlening nog verder verbeterd kan worden. Dit onderdeel wordt samen met de collega's van burgerzaken, beheer en communicatie verder opgepakt en uitgewerkt.

2.7 Actualisatie van de exploitatie

De benodigde financiële middelen voor zowel de uitvaarten en dienstverlening als het onderhouden van begraafplaatsen zijn opgenomen in hoofdstuk 4. Daarbij wordt ook gekeken naar de kostendekkendheid van de begraafplaatsen. De tarieven zijn hierbij (nog) buiten beschouwing gelaten. In 2026 wordt hier onderzoek naar gedaan door domein Bedrijfsvoering in samenwerking met de domeinen Beheer en Publiek.

2.8 Actualisatie gemeentelijke regelgeving

De beheersverordening voor de begraafplaatsen is in 2010 voor het laatst geactualiseerd en voldoet niet meer aan de hedendaagse eisen en de dagelijkse praktijk. Het adviesbureau Kybys dat ons begeleidt, heeft bij het opstellen van het beleids- en beheerplan de volgende aanbevelingen voor de beheersverordening gedaan:

- Aansluiten op het actuele beleid;
- Toevoegen en specificeren van de onderhoudsverantwoordelijkheden van de gemeente;
- Aandacht voor haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de artikelen;
- Verwijderen uitgifte en voorwaarden algemene graven;
- Toepassen vriendelijkere terminologie.

De gemeente Raalte heeft op dit moment geen uitvoeringsbesluit, alleen 'nadere regels voor grafbedekkingen op de gemeentelijke begraafplaats'. Dit is te summier. De volgende aandachtspunten gelden voor het uitvoeringsbesluit:

- Verdeling van de artikelen in de beheersverordening en het uitvoeringsbesluit;
- Opnemen van de maximale afmeting van grafbeplanting, urnennis en columbarium;
- Opnemen en actualiseren van het aantal overledenen en aantal asbussen per grafsoort;
- Herzien van de begraaftijden;
- Toevoegen van voorwaarden voor uitgifte en hergebruik van grafkelders.

De actualisatie is een apart traject en staat los van dit beheer- en uitvoeringsplan. Hierover wordt separaat geadviseerd.

3. Organisatie en bedrijfsvoering

Bij het beheer van de begraafplaatsen staat de begraafplaatsbeheerder centraal. De medewerker in deze functie is het gemeentelijk aanspreekpunt voor het begraven en het uitvoeren van het beheer en onderhoud. Deze dienstverlenende en uitvoerende functie staat niet op zichzelf en wordt op verschillende gebieden ondersteund door medewerkers met andere functies, zoals de administratieve medewerkers en de uitvoerder. Het begraafplaatsbeheer is op te delen in de organisatie rondom uitvaarten en de organisatie rondom het begeleiden en uitvoeren van het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen.

3.1 Organisatie rond uitvaarten

Op de vier begraafplaatsen worden jaarlijks gemiddeld 50 personen begraven, opgegraven/herbegraven of bijgezet en er zijn gemiddeld 12 urnenbijzettingen en verstrooiingen. Dit vereist een capabele organisatie om de begrafenissen in goede banen te leiden.

De huidige gang van zaken omtrent het beheer en beleid van de begraafplaatsen verloopt op dit moment over het algemeen prima. Wel zijn er uit de gesprekken met medewerkers en de analyse van de aangeleverde documenten aandachtspunten naar voren gekomen. Centraal staat dat het ontbreekt aan een duidelijke structuur en er een gebrek is aan een heldere taak- en rolverdeling bij de huidige functies. Andere aandachtspunten uit de gesprekken zijn:

- Kwetsbaarheid; er is niet voor iedere functie binnen het begraafplaatsbeheer (voldoende) achtervang (onder andere beheerder en administratie);
- Werkprocessen zijn niet tot onvoldoende vastgelegd;
- Het ontbreekt aan een uitgiftebeleid. Hierdoor ontstaan er vele lege plekken tussen de graven;
- De beheersverordening is niet actueel en biedt de medewerkers onvoldoende houvast bij de behandeling van bepaalde (gecompliceerde) casussen;
- Het nieuwe (digitale) administratiesysteem is veel minder goed werkbaar voor de administratief medewerkers dan het vorige. Het vraagt veel meer tijd en is foutgevoeliger dan het vorige systeem.
- De gemeente wil actief inzetten op het informatie- en communicatieniveau. Er is op dit moment geen vaste plek waar de beheerder op vaste tijden aanwezig is voor het bieden van service en dienstverlening aan bezoekers. De interesse en de mogelijkheden hiervoor worden verder onderzocht.

Deze aandachtspunten worden meegenomen in het actieplan.

3.2 Organisatie onderhoud begraafplaatsen

Groenaannemer(s)

Het jaarlijkse beheer en onderhoud wordt voor een groot deel uitgevoerd door groenaannemer(s). De groenaannemer voert de standaard onderhoudswerkzaamheden uit conform het onderhoudsbestek. Werkzaamheden zoals het inboeten van beplanting, herstellen en doorzaaien gazon en repareren/ herstellen verharding worden, afhankelijk van het wel of niet beschikbaar zijn van de eigen dienst, via extra meerwerkuren verrekend.

Begraafplaatsbeheerder en medewerkers buitendienst domein Beheer

De begraafplaatsbeheerder van de gemeente Raalte voert een deel van de onderhoudswerkzaamheden uit binnen de grafvelden en de singels buiten de grafvelden. Het onderhoud met betrekking tot de inrichtingselementen (dit betreft het onderhoud aan banken, afvalbakken, watertappunten), graven (schoonmaken, rechtzetten, delven en ruimen) en overig (communicatie met bezoekers) wordt door de begraafplaatsbeheerder en de andere medewerkers van de buitendienst van domein Beheer uitgevoerd.

4. Financiën

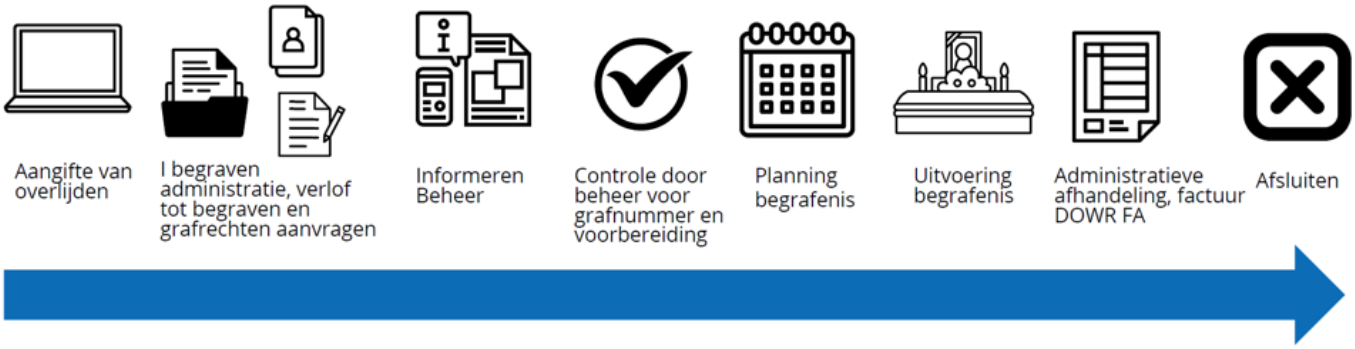
In dit hoofdstuk komen de benodigde financiële middelen aan de orde. We gaan in op zowel de lasten als de baten. De lasten zijn gesplitst in (1) het verzorgen van uitvaarten en de dienstverlening en (2) het onderhouden van de begraafplaatsen. Bij de baten kijken we terug op de ontvangsten t/m 2024, waarbij de verschillende categorieën in beeld zijn gebracht (zoals uitgifte en verlengingen). Daarnaast komt de kostendekkendheid aan de orde en is er een meerjarenplanning en kostenraming van de uitvoeringsplannen opgenomen.

4.1 Lasten begraafplaatsen

4.1.1 Lasten verzorgen uitvaarten en dienstverlening

Interne uren uitvaarten en dienstverlening

Voor het verkrijgen van inzicht in de kosten die gemaakt worden voor het verzorgen van uitvaarten, bijzettingen enz. is een procesoverzicht gemaakt. Hieronder zijn de werkzaamheden schematisch weergegeven.

TOTALE INTERNE PROCES

De medewerkers van het domein Publiek verzorgen de begraafplaatsadministratie (1.040 uur per jaar). Daarnaast draagt de begraafplaatsbeheerder van domein Beheer zorg voor alle werkzaamheden rondom uitvaarten (check op administratie, graf uitzoeken, uitvaart begeleiden) en de communicatie op de begraafplaatsen met (veelal) nabestaanden. Dit vraagt gemiddeld zo'n 600 uur op jaarbasis. Verder worden er op jaarbasis 205 uren gemaakt door de binnendienst van domein Beheer voor onder andere planning en administratie van uitvaarten.

Externe diensten uitvaarten en dienstverlening

Werkzaamheden zoals grafdelven, opgraven etc. die voorafgaan aan een begrafenis of opgraving, worden uitgevoerd door een externe aannemer (grafdelver). Deze jaarlijkse kosten komen, afhankelijk van het aantal begravingen en ruimingen, uit tussen de € 20.000 en € 26.000[1] incl. btw.

Totale lasten uitvaarten en dienstverlening

De interne uren en externe kosten voor het verzorgen van uitvaarten en de dienstverlening worden in de volgende tabel weergegeven.

1. *De huidige grafdelver (op leeftijd) rekent op dit moment een veel lager tarief dan de markt. We moeten de komende jaren rekening houden met een verhoging van de tarieven voor grafdelven.*

Totaal uitvaarten en dienstverlening - externe diensten		
Grafdelven	€	26.000
Totaal uren en kosten incl. btw	**€**	**26.000**

Totaal uitvaarten en dienstverlening - eigen dienst		
Publiek, 1.040 uur begraafplaatsadministratie	€	54.000
Beheer, 600 uur begraafplaatsbeheerder	€	27.500
Beheer, 205 uur planning en administratie	€	12.000
Totaal uren en kosten incl. btw	**€**	**119.500**

Overheadkosten worden niet doorgerekend aan het product begraven.

4.1.2 Lasten voor onderhoud begraafplaatsen

Met het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen beogen we de vastgestelde kwaliteitsniveaus te realiseren. Per kwaliteitsniveau zijn werkpakketten samengesteld (bijvoorbeeld het aantal keren per jaar dat een haag wordt geknipt). Deze werkpakketten worden gekoppeld aan de arealen en de kosten per eenheid. Dat is de basis voor de kostenraming van het onderhoud van de begraafplaatsen. Hieraan liggen landelijk gebruikte normen en data ten grondslag (arbeidsuren, materieel en materiaal). In het beheerplan is gerekend met de kosten voor uitvoering van de werkzaamheden, prijspeil 2025. Het onderhoud wordt grotendeels uitgevoerd door groenaannemers en voor een deel door de begraafplaatsbeheerder en de medewerkers van de buitendienst van domein Beheer. Er is een praktische verdeling gemaakt van onderhoudswerkzaamheden die enerzijds door een aannemer worden uitgevoerd en anderzijds door de begraafplaatsbeheerder. Dit is financieel doorgerekend en weergegeven in de onderstaande tabel. Naast de daadwerkelijke onderhoudswerkzaamheden worden er uren gemaakt door de binnendienst van domein beheer voor onder andere voorbereiding en toezicht.

Totaal onderhoudskosten aannemer		
Overzicht uren/kosten onderhoud per kwaliteitsniveau Totaal groenvoorziening, verhardingen, inrichtingselementen, graven en overige	Kosten	
Kwaliteitsniveau A	€	42.500
Kwaliteitsniveau B	€	23.500
Kwaliteitsniveau C	€	2.500
Totaal uren en kosten excl. btw	**€**	**68.500**
Totaal uren en kosten incl. btw	**€**	**83.000**

Totaal onderhoudskosten eigen dienst		
Overzicht uren/kosten onderhoud per kwaliteitsniveau Totaal inrichtingselementen, graven en overige	Kosten	
Kwaliteitsniveau A	€	24.500
Kwaliteitsniveau B	€	14.000
Kwaliteitsniveau C	€	-
Totaal uren en kosten	**€**	**38.500**

Totaal voorbereiding door binnendienst		
Overzicht uren/kosten voorbereiding en toezicht onderhoud	Kosten	
Beheer, 260 uur door binnendienst	€	17.000
Totaal uren en kosten	**€**	**17.000**

Totale kosten onderhoud begraafplaatsen	**€**	**138.500**

Overheadkosten worden niet doorgerekend aan het product begraven.

Het totaal benodigde structurele onderhoudsbudget kan worden vastgesteld op €138.500 (inclusief uren). Tegenover de uitgaven staan inkomsten, waardoor de BTW niet teruggevorderd kan worden. Daarom wordt voor externe diensten gerekend met een bedrag inclusief BTW (€83.000). Met betrekking tot de inzet van ambtelijke uren wordt gerekend met uurlonen (prijspeil 2025), exclusief overhead. Hierbij volgen we de bestendige gedragslijn.

Samenvattend:
De structurele kosten die de gemeente Raalte maakt voor het verzorgen van uitvaarten en het onderhouden van de begraafplaatsen zien er samenvattend als volgt uit (prijspeil 2025):

Totale structurele kosten begraafplaatsen - externe diensten		
Uitvaarten en dienstverlening	€	26.000
Onderhoud begraafplaatsen	€	83.000
Totale kosten externe diensten	**€**	**109.000**

Totale structurele kosten begraafplaatsen - interne uren		
Uitvaarten en dienstverlening	€	93.500
Onderhoud begraafplaatsen	€	55.500
Totale kosten interne uren	**€**	**149.000**

Totale structurele kosten begraafplaatsen	**€**	**258.000**

Op basis van uren x tarief; wijkt enigszins af van de daadwerkelijke doorbelasting die we naar rato doen naar verschillende producten.

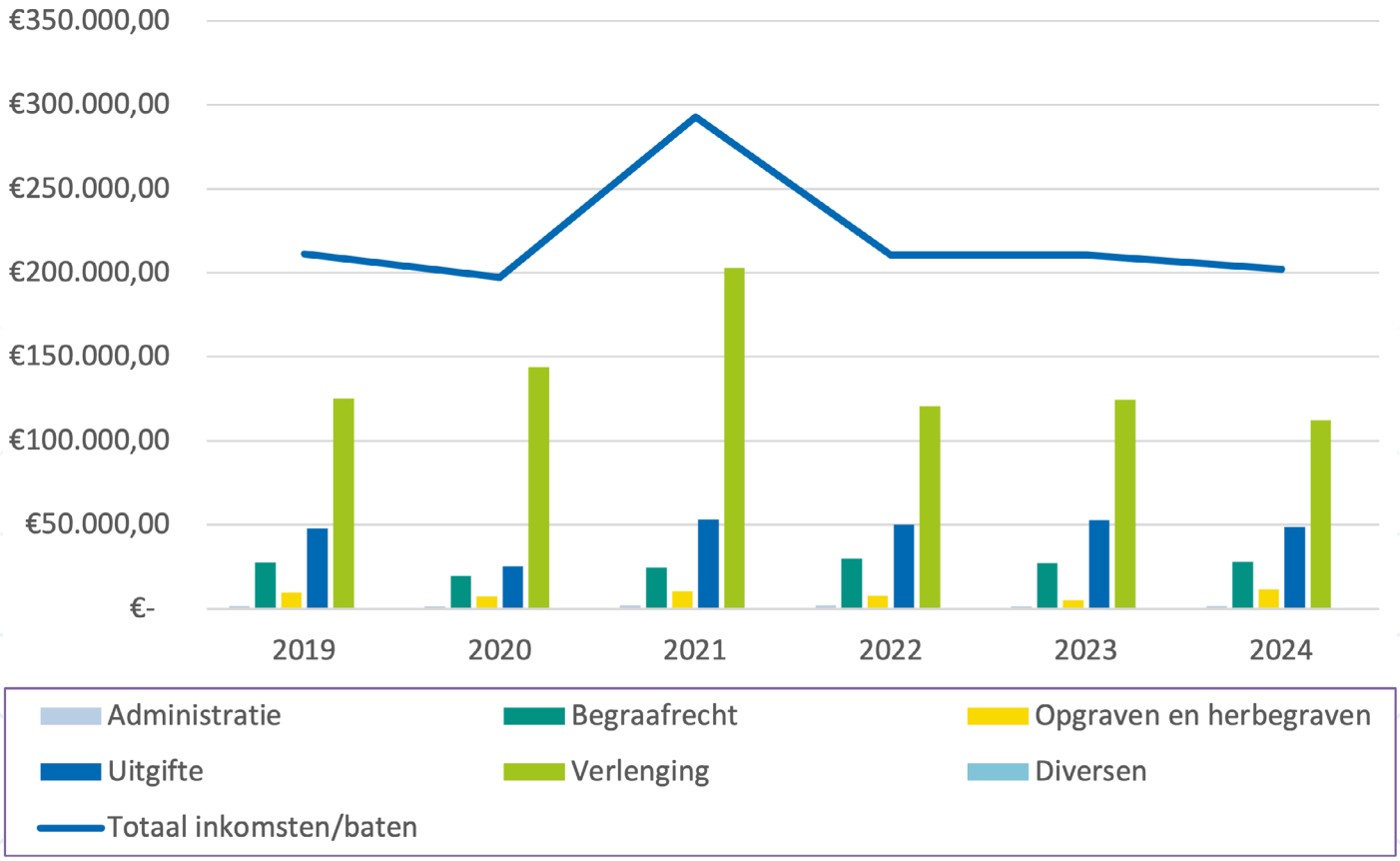
Als kanttekening dient hierbij te worden geplaatst dat de daadwerkelijke kosten die marktpartijen in rekening brengen veelal hoger zijn dan de prijsindex die door de gemeente Raalte wordt gehanteerd. Op basis van bovengenoemde bedragen en na verantwoording bij de jaarrekening kan een structurele verhoging van de onderhoudsbudgetten worden overwogen, zodat voorkomen wordt dat een onderhoudsachterstand ontstaat. Wanneer blijkt dat in de toekomst een budgetverhoging nodig is, wordt dit verwerkt in de reguliere P&C-cyclus.

4.2 Baten begraafplaatsen t/m 2024

Onderstaand een overzicht van 2019 t/m 2024 waarin een korte analyse is gemaakt waar de inkomsten op binnen komen. Er zijn drie grote inkomstenbronnen waarvan "verlenging" de grootste is, gevolgd door "uitgifte" en "begraafrecht". Jaarlijks is er een verschil door fluctuatie van het aantal begrafenissen of verlengingen van grafrechten. Dat is hieronder goed terug te zien met een grote positieve uitschieter in 2021.

Overzicht baten begraafplaatsen 2019 t/m 2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Administratie	€ 1.864,20	€ 1.446,60	€ 2.078,40	€ 2.181,10	€ 1.514,10	€ 1.907,20
Begraafrecht	€ 27.373,85	€ 19.264,20	€ 24.570,65	€ 29.837,60	€ 27.144,50	€ 27.690,90
Opgraven en herbegraven	€ 9.480,70	€ 7.267,65	€ 10.246,75	€ 7.728,30	€ 5.058,70	€ 11.660,90
Uitgifte	€ 47.560,20	€ 25.312,00	€ 52.859,60	€ 50.148,50	€ 52.586,30	€ 48.571,30
Verlenging	€ 124.922,46	€ 143.973,17	€ 202.984,84	€ 120.527,19	€ 124.256,05	€ 112.377,76
Diversen	€ -	€ 79,50	€ 27,30	€ 55,20	€ -	€ 31,20
Totaal inkomsten/baten	**€ 211.201,41**	**€ 197.343,12**	**€ 292.767,54**	**€ 210.477,89**	**€ 210.559,65**	**€ 202.239,26**

Er wordt gekeken naar mogelijkheden om de inkomsten te verhogen. Hiervoor wordt een aparte verkenning voor "natuur(lijk) begraven" en "onderhoud van graven" uitgevoerd (uitkomst vanuit enquête begraafplaatsen april 2024). Uiteindelijk hopen we hiermee een hogere mate van kostendekkendheid te behalen.

4.3 Financiële middelen en kostendekkendheid

4.3.1 Kostendekkendheid begraafplaatsen Nederlandse gemeenten

De mate van kostendekkendheid varieert per gemeenten. De gemiddelde kostendekkendheid van de tarieven voor begraven (op gemeentelijke begraafplaatsen) is 74%[2] .
Er zijn verschillende redenen waarom Nederlandse gemeenten een kostendekkendheid van 100% niet nastreven, onder andere politieke/beleidsmatige keuze (bijvoorbeeld het waarborgen van toegankelijkheid voor begraven, aansluiten bij de tarieven van omliggende gemeenten), minder begravingen en verlengingen. Daarnaast gaan gemeenten heel verschillend om met kosten die worden doorberekend op het product. Een vergelijk met andere gemeenten is daardoor lastig te maken.

4.3.2 Kostendekkendheid begraafplaatsen Raalte

Op dit moment is het zo dat niet alle kosten die gemaakt worden voor de begraafplaatsen worden gedekt vanuit de inkomsten. De kostendekkendheid van de begraafplaatsen was in 2024 begroot op 41% en in 2025 op 53%.

Om de kostendekkendheid te verhogen kunnen er zowel aan de kostenkant als aan de inkomstenkant mogelijkheden worden gezocht. Aan de kostenkant hebben we de afgelopen jaren geprobeerd om een verbeterslag uit te voeren op gebied van procesmatig en efficiënter werken en kritisch te kijken naar de urendoorbelasting op het product "Ambtelijke ondersteuning lijkbezorging". Dit heeft geresulteerd in een lagere doorbelasting van uren. Doordat onze eigen dienst meer onderhoudswerkzaamheden uitvoert dan voorheen, wordt er ook minder uitgegeven op externe diensten. Hiermee verwachten we in 2026 uit te komen op een hogere kostendekkendheid; dit is begroot op 66%.

In 2026 wordt er onderzoek gedaan naar de kostendekkendheid van de verschillende tarieven voor onder andere begraven en verlengen. Mogelijk resulteert dit in hogere tarieven en brengen we de kostendekkendheid daarmee omhoog.

4.3.3 Benodigde middelen volgens beheerplan en beschikbare middelen volgens begroting

Voor dit beheerplan is er een doorrekening gemaakt voor de benodigde middelen middels werkpakketten vanuit het adviesbureau (gebaseerd op de tijdsduur en eenheden uit de gww bundel, normenboek groen 2022, kengetallen en marktconforme ervaringscijfers van het adviesbureau) en inschrijvingen marktpartijen. Met de toepassing van de indexering van 2,7% die de gemeente hanteert voor 2026 kunnen we ook een doorrekening maken voor 2026. Hierbij kijken we alleen naar het structurele plaatje.

Bij de primitieve begroting 2026 is er structureel (afgerond) € 102.000 beschikbaar op de budgetten voor onderhoud en externe diensten. Verder is er structureel € 7.000 beschikbaar voor begraafplaatsen vanuit de algemene uitkering met ingang van 2026, welke geparkeerd staat op een stelpost. Bijstelling van de budgetten vindt plaats in de reguliere P&C-cyclus.

2. *Onderzoek tarieven voor begraven, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties door Necker van Naem.*

Als we de benodigde middelen naast de beschikbare middelen plaatsen krijgen we onderstaand overzicht:

	Begroting 2025	Benodigde middelen beheerplan 2025	Primitieve begroting 2026	Benodigde middelen beheerplan 2026
Divers (elektriciteit, water, ov, Verzekeringen)	2.296	2.296	2.359	2.359
Materiaalkosten en gereedschappen	8.824	8.824	9.062	9.062
Externe diensten: onderhoud terrein, beplanting, incl. grafdelven (incl btw)	99.272	109.669	101.952	112.630
Huren en afschrijving, doorber rente	9.671	9.671	9.800	9.800
Lijkschouw	14.753	14.753	15.151	15.151
Doorbelasting loonkosten/inhuur Beheer en KCC*	216.544	193.362	163.189	172.871
Doorbelasting ov goed Beheer en KCC	44.427	44.427	26.272	26.272
Totaal structurele kosten	**395.787**	**383.002**	**327.785**	**348.145**
Geraamde inkomsten begraafplaatsen	209.770	209.770	215.434	215.434
Kostendekkendheid structureel	**53%**	**55%**	**66%**	**62%**
Kostendekkend structureel (incl. beschikbare stelpost lijkbezorging)	**53%**	**55%**	**64%**	**62%**

** Daadwerkelijke doorbelasting naar de verschillende producten; wijkt enigszins af van de eerder genoemde uren x tarieven.*

Bovenstaand overzicht laat zien dat doorrekening (benodigde middelen) in lijn ligt met de begroting. Ook is te zien dat de kostendekkendheid in 2026 omhoog is gegaan ten opzichte van 2025. Echter, wanneer we de benodigde middelen uit het beheerplan aanhouden, resulteert dit in een lager kostendekkingspercentage van 62%.

Het overige deel van de kosten komt ten laste van de algemene middelen. Dit vinden we aanvaardbaar, omdat delen van de begraafplaatsen als wandel- en rustgebied worden gebruikt en zijn daardoor als multifunctioneel aan te merken. Daarnaast worden er ook kosten gemaakt voor het onderhoud van de Joodse begraafplaats en de graven voor de geallieerden op begraafplaats Westdorp. Hier staan geen inkomsten tegenover. Voorts moet worden onderkend dat op delen van de begraafplaatsen Westdorp en Heino graven zijn uitgegeven voor onbepaalde tijd. Ook hier ontbreekt het aan inkomsten die bijdragen aan een hoger kostendekkingspercentage.

4.4 Meerjarenplanning en kostenraming uitvoeringsplannen

Om de begraafplaatsen (Heino, Pleegste en Westdorp) een minimale kwaliteitsimpuls te geven is een meerjarenplanning opgesteld in de vorm van een uitvoeringsplan per begraafplaats met maatregelen, inclusief een kostenraming. Hiermee beogen we tevens de toekomstbestendigheid te verbeteren.
De maatregelen die worden voorgesteld komen voort uit de bevindingen die tijdens de inventarisatie zijn gedaan. Het betreft investeringen om de halfverharding anders in te richten, het aanbrengen van beplanting, het realiseren/moderniseren van een urnentuin, bevorderen van de biodiversiteit en het realiseren van verzamelgraven op de begraafplaatsen. In het overzicht hieronder is een voorstel voor de planning van de maatregelen opgenomen. Hierin zijn alleen de kosten weergegeven voor activiteiten die door externe diensten uitgevoerd gaan worden.

Projectenplanning

Bedragen afgerond op €500 *Peiljaar 2026*

Algemeen	Totaal	2026	2027	2028	2029
1. Grafmonumenten rechtzetten	-	-	12.000	-	-
Jaarlijkse investering			**12.000**		
TOTAAL excl. staartkosten, onvoorzien en VAT (EXCLUSIEF BTW)	**12.000**				

1. Begraafplaats Heino					
1. Renovatie halfverharding op oud gedeelte	-	-	-	7.500	-
2. Aanbrengen beplanting langs bestaande urnenmuur	-	-	-	-	3.500
3. Realiseren moderne urnentuin	-	-	-	-	10.500
4. Optimaliseren biodiversiteit langs de grachten tussen het oude en nieuwe gedeelte	-	2.500	-	-	-
5. Realiseren knekelgraf	-	5.500	-	-	-
Jaarlijkse investering		**8.000**	**-**	**7.500**	**14.000**
TOTAAL excl. uitvoerings- en algemene kosten, winst en risico, onvoorzien en VAT (EXCLUSIEF BTW)	**29.500**				

2. Begraafplaats Pleegste					
1. Optimaliseren biodiversiteit op leegstaande grafvelden	-	7.500	-	-	-
2. Realiseren moderne urnentuin/colombarium elementen	-	-	10.500	-	-
3. Ophogen grasoppervlaktes	-	-	-	-	-
4. Realiseren knekelgraf	-	-	5.500	-	-
5. Aankoop opslagruimte	-	p.m.	-	-	-
Jaarlijkse investering		**7.500**	**16.000**	**-**	**-**
TOTAAL excl. uitvoerings- en algemene kosten, winst en risico, onvoorzien en VAT (EXCLUSIEF BTW)	**23.500**				

3. Begraafplaats Westdorp					
1. Omvormen halfverharding naar gazon (zijpaden tussen de graven)	-	7.000	-	7.000	-
2. Realiseren knekelgraf	-	-	-	-	-
Jaarlijkse investering		**7.000**	**-**	**7.000**	**-**
TOTAAL excl. uitvoerings- en algemene kosten, winst en risico, onvoorzien en VAT (EXCLUSIEF BTW)	**14.000**				

Totaal					
TOTAAL excl. staartkosten, onvoorzien (EXCLUSIEF BTW)	**79.000**	**22.500**	**28.000**	**14.500**	**14.000**
TOTAAL excl. staartkosten, onvoorzien (EXCLUSIEF BTW)	**95.000**	**27.000**	**34.000**	**17.000**	**17.000**

Aanvraag begroting 2026 - 2029	**95.000**	**27.000**	**34.000**	**17.000**	**17.000**

5. Actieplan

In het beheerplan zijn diverse investeringen genoemd die in de uitvoeringsplannen zijn opgenomen. Het beheerplan sluiten we af met acties die eerder genoemd zijn in dit plan. Deze zijn hieronder in een planning weggezet. De financiële middelen maken onderdeel uit van de reguliere P&C cyclus.

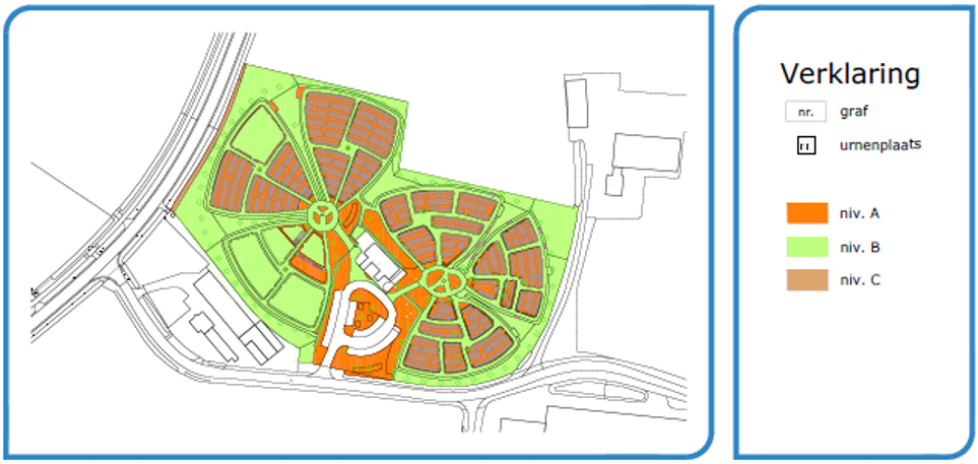
Acties	Eigenaar/initiatief bij	Planning	Uitvoering/ financiën beschikbaar
Actualisatie gemeentelijke regelgeving	Domein Publiek	2025/2026	Begroting 2025
Mogelijkheden verkennen overstap ander administratief systeem	Domein Publiek	2025/2026	Eigen beheer
Uitvoeringsplan projecten (4.4)	Domein Beheer	2026 - 2029	Begroting 2026
Verkenning natuur(lijk) begraven	Domein Beheer	2026	Begroting 2025
Inventariseren behoefte faciliteren onderhoud graven	Domein Beheer/Publiek	2026	Eigen beheer
Optimaliseren organisatie/bedrijfsvoering	Domein Beheer/Publiek	2026	Eigen beheer
Onderzoek tariefstelling	Domein Bedrijfsvoering i.s.m. Beheer en Publiek	2026	Eigen beheer
Optimaliseren informatievoorziening	Domein Beheer/Publiek	2027	Eigen beheer

Bijlage 1. Kaarten gebieds-indeling kwaliteitsniveaus

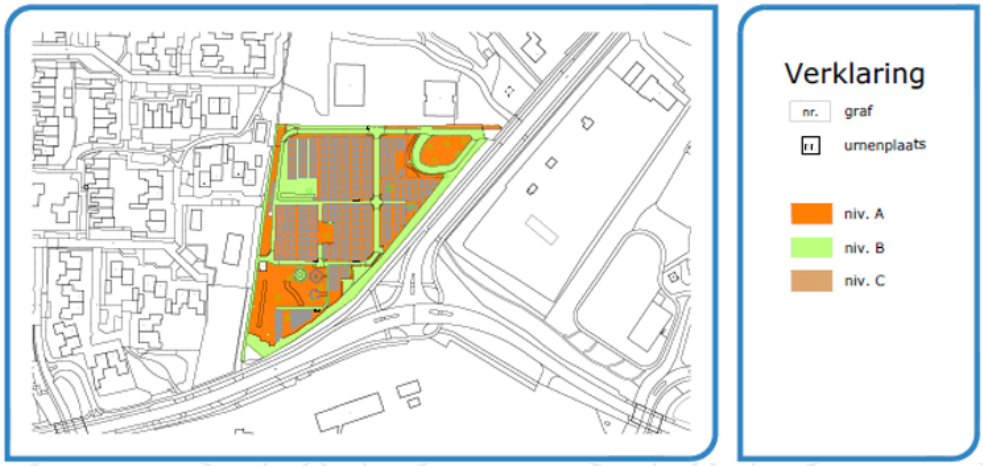
Bijlage 1.1 Kaart begraafplaats Heino

Bijlage 1.2 Kaart begraafplaats Pleegste

Bijlage 1.3 Kaart begraafplaats Westdorp

Bijlage 2. Kwaliteitscatalogus CROW

Om een beeld te krijgen van de verschillende niveaus van het groenonderhoud en de paden zijn de verschillende kwaliteitsniveau door middel van voorbeeldafbeeldingen in kaart gebracht.

Geasfalteerde paden

Kwaliteitsniveau A

Kwaliteitsniveau B

Kwaliteitsniveau C

Groen beplanting (beschadigingen)

Kwaliteitsniveau A

Kwaliteitsniveau B

Kwaliteitsniveau C

Groen-beplanting-haag-snoeibeeld

Kwaliteitsniveau A

Kwaliteitsniveau B

Kwaliteitsniveau C

Voorzieningen banken

Kwaliteitsniveau A

Kwaliteitsniveau B

Kwaliteitsniveau C

Gemeente Raalte
Zwolsestraat 16, 8101 AC Raalte
Postbus 140, 8100 AC Raalte

T (0572) 347 799
E info@raalte.nl
W www.raalte.nl